

Секція: Економіка та управління підприємствами

Духновський І.М.

аспірант кафедри економіки і права

Національного університету харчових технологій

м. Київ, Україна

Бєлова Т.Г.

к.е.н., доцент кафедри маркетингу

Національного університету харчових технологій

м. Київ, Україна

НАПРЯМИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

На теперішній час Україна входить в світову економічну кризу, спровоковану коронавірусом, тому і уряду, і бізнесу, і фінансовому сектору слід готуватися до різних сценаріїв розвитку галузей економіки. Враховуючи сучасні реалії світової економіки, необхідно усім підприємствам переглянути їх стратегічний розвиток.

Розглянемо концептуальні підходи та інструменти стратегічного управління, що можуть використовуватись під час стрімкого гальмування світової економіки.

Стратегія – це довгостроковий якісно розроблений план підприємства для забезпечення стійкої відмінності та прибутковості. Існує безліч різних гіпотез та концепцій, що визначають місце стратегії в управлінні підприємством.

За систематизацією Г.Мінцберга виділяють 10 класичних шкіл:

- 1) дизайну;
- 2) планування;
- 3) позиціонування;
- 4) підприємництва;
- 5) пізнання;
- 6) навчання;

- 7) влади;
- 8) зовнішнього середовища;
- 9) культури;
- 10) конфігурації.

Кожна з десяти цих наукових шкіл стратегій абсолютно по-різному сприймають такі детермінанти функціонування підприємства, як фактори зовнішнього і внутрішнього середовищ.

Перші три школи (дизайну, планування, позиціонування) розглядають стратегію, як процес проектування та мають лише розпорядчий характер дослідження.

Наступні шість шкіл (підприємництва, пізнання, навчання, влади, зовнішнього середовища, культури) побудовані на дослідженні реальних процесів розробки стратегій та враховують її специфічні аспекти.

Школа конфігурації намагається об'єднати процес розробки стратегії, її втримання, організаційну структуру та оточення. Вона спирається на принципи й методи організаційного розвитку, виводячи з них закономірності стратегічних змін: стратегія розглядається як процес трансформації [1, с. 73].

Також існують ще 4 школи стратегій, які необхідно досліджувати, а саме: «школу границь», теорію динамічних здатностей, концепцію стратегічного мислення, концепцію організації, що орієнтована на стратегію. Правильний вибір типу стратегічного процесу та моделі для конкретної ситуації зумовлює успішність або провал для стратегічного рішення в цілому [2, с. 28].

Еволюцію парадигми стратегічного управління поділено на чотири етапи:

- перший етап (1900- 1950 роки) – відбувається зародження науки «стратегічне управління»;
- другий етап (1950 - 1960 роки) – орієнтація на виконання довгострокових планів;
- третій етап (1960 -1990 роки) – поглиблене вивчення ринку та визначення стратегічних цілей;

- четвертий етап (з 1990 року – по теперішній час) – створення динамічної концепції стратегічного управління.

Однією з найбільш продуктивних на сьогоднішній день є класифікація стратегій в залежності від обраного об'єкта стратегічного управління, де розрізняють:

- корпоративна стратегія (стратегія підприємства в цілому);
- бізнес-стратегія, ділова або конкурентна стратегія (стратегія окремого підрозділу підприємства або його бізнес процесів);
- функціональна стратегія (стратегія функціональної зони господарювання або його функціональних служб) [3, с. 11].

На нашу думку, класифікація стратегій в залежності від обраного об'єкта, що розроблена Петухової О.М. є оптимальною та універсальною з методичної точки зору, тому що враховує різні види стратегії.

Теорії та напрями розвитку стратегічного управління доповнюють один одного. Під час світової кризи необхідно враховувати недоліки та можливості кожної стратегії, комбінувати методи дослідження.

Враховуючи викладене вище, що є особливо актуальним для України в період опанування пандемії коронавірусу та під впливом світової кризи, вважаємо необхідним розробку власної моделі стратегічної поведінки підприємств, яка має співвідноситись з реаліями сучасного стану вітчизняного економічного, соціально-культурного, правового та технологічного середовищ.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Вяткіна Т.Г. Наукові підходи до виділення шкіл та напрямів стратегічного управління // Економічний аналіз. – 2013. – №12. – С. 72-77.

2. Кононова О.Є. Дослідження етапів еволюції та шкіл стратегічного управління // Экономика и управление предприятием. – 2016. – №5/4(31). – С. 24-28.

3. Петухова О.М. Еволюція теорії стратегічного управління / О.М. Петухова, О.В. Ставицький //Агросвіт. – 2015. – №2. – С. 10-14.